

imamo v tolikem izobilju, da se more s pravico reči, da je dobra polovica vseh naših narodnih pesmi zaljubljenega značaja. Moral bi opisati ljubico in ljubčeka, moral bi povedati, kako dekleta fantujejo, in kako fantje vasujejo in še več drugega. Pa da v listu, ki je posebno za naš prosti narod namenjen, pohujšanja ne bom delal, opustim to tukaj. Našlo se bo za to že še mesto.

Kakor sem že s konca tega spisa rekel, je jegov namen ta, da bi obudil večo marnost za naše narodne pesmi, da bi se, če mogoče, vse zapisale, kolikor jih je v našem narodu in tako pogube rešile. Če sem ta moj namen le v količki meri dosegel, hočem zadovoljen biti.

K koncu še nekaj. Zadnje „Novice“ so v opazki rekle, da St. Vrazova slovenska literarna zapuščina še zmiraj ni v Ljubljano prišla. Če se ta stvar ne bo na dotičnem mestu dregnola, vtegnejo naše narodne pesmi še dvadeset let v prahu ležati, kakor so že ležale. Da se pa stvar enkrat k koncu in kraju pripelje, naj matica slovenska enega ali drugega svojih mandatarjev v Zagrebu pooblasti, da spise od jugoslovanske akademije sprejme in v Ljubljano pošlje. Rekel bi še nekaj rad, kar se tega tiče, pa naj bo!

Gospodarske stvari.

Francoski divji oves ali pahovka.

Med mnogovrstnimi želišči za klajo ali pašo, ktera so naj bolj vredna priporočbe, da se z njimi napravijo umetne senokoše ali da se sejejo med deteljo, zasluži prvo mesto pahovka, ker ne služi samo kot prav izvrstna klaja, temoč da tudi v nekoliko dobro zemljo sejana dobro žetvo. Že zgodaj v pomladi se pokažejo prav lepi šopki perja iz zemlje in v kratkem je slama 3–5 črevljev visoka, tako da njiva dobro z pahovka obsejana iz daleka izgleda, kakor da bi bila obsejana z ržjo.

Posebna prednost ima to zelišče tudi v tem da se seme hitro zezori, 14 dni namreč prej, kakor zimska rž in v tem, da po žetvi semena požeta slama, ktera še je tedaj celo zelena, da prav dobro seno.

Pahovka se lahko koristno seje, kakor je že rečeno, ali da se napravijo umetne senokoše z drugimi za to dobrimi zelišči, ali med deteljo bodi si lucerno, esparzeto ali prosto rudečo.

Naj bolj koristno je sejanje pahovke med deteljo na njivah, ktere so zlo podolgaste (visočje na bregih), ker se njiva tolikokrat ne orje in tedaj ni potrebno prsti tolikokrat gori voziti, in tudi tamo, kder rudeča (štajarska) detelja samo prvo leto po sejanju dobro žetvo da.

Da je žetva tim obilnejša, čim je polje bolj obdelano in bolj čisto od plevela, se samo po sebi razumeva.

Seje pa se pahovka zmešana z rudečo deteljo zgodaj v pomladi ali v zimsko ali v polletno žito. Pahovka se lahko seja ali zmešana z deteljo ali pa se seja vsaka posebi; 3 pinte detelje in 20 funtov ali blizo jeden vagan pahovke je naj boljša zmes. Seme se mora povlačiti ali samo poveliti, kakor zahteva njiva.

Po žetvi prvega gornjega žita, še da ta zmes pahovke in detelje v dobrih letih prav dobro žetvo.

Prihodno leto preraste detelja pahovko, drugo leto pa pahovka deteljo, ktera tim lepše raste, čim bolj izostaja detelja in z zveksino še da tretje leto prav obilno žetvo; če je vreme vgodno, še pahovka da tako dobro otavo, kakor je naj boljše seno.

Na njivi, na kateri je bila prej posejana pahovka, rastejo vsa žita tako dobro, kakor posejana v skopano celino.

Potrebno še bode, da še nekaj omenimo kako se dobi naj boljše seme od pahovke. Seme pahovkino dozori 10–14 dni po cvetenju in se mora taki požeti, ko naj hitrej zrnje ni več mlečnato in še tudi ni celo trdo, ker celo zrelo seme taki izkaplje.

Latovje se požanje z srpom in se zveže v snopiče, ki se vložije na druge, na katerih vendar samo neke dni ostanejo, ostala slama se po tem pokosi in posuši, kakor seno in tako spravi. Če bi se čakalo dokler bi se snopiči na drogih popolnoma posušili, bi posebno pri vetru vse seme izkapalo.

Seme se mora taki izmlatiti in po taukem nasipati ali na zračno podstrešje ali na gumno, kder se hitro popolnoma posuši. Hraniti pa se kakor vsako drugo zrnje.

Slama se suši taki zvunaj škednja na solnčnem mestu ne vendar celo raztresena temoč v male osterve zložena. Slama da posebno zlo redljivo klajo.

Če pahovka le nekoliko obrodi, se dobi na edni rali zemlje 1 cent semena, ki je poprek 20 gl. vredno.

Kako se stara in mlada drevesa ovarjejo, da ne raste na njih niti mah niti lišaj.

Ravnanje je celo prosto in ni drago. Drevesa se morajo naj prej, kolikor je naj več mogoče, zesnažiti od vsega maha in lišaja, in sicer se to zgodi med razpokano skorjo z posebnim strugajem na gladki skorji pa samo z volnato cunjjo pri mokrem vremenu. Ko se je to storilo, se vzeme navadni prosti lug za pranje, se v njem namoči mehka kefa (krtača) in se z njo operejo vsa debla in veje celo do čistega, če se je to zgodilo ne raste naj manje tri leta mah na drevesu in skorja postane gladka in lepa. Stara drevesa, ki imajo zlo razpokano skorjo, se morajo večkrat prati, ker zlo razpokana skorja se z enkratnim pranjem ne more popolnoma zesnažiti.

Dopisi.

Maribor. Beseda zadnje nedelje v tukajšni čitavnici je bila prav živahna. Gosp. prof. V. je govoril zanimivo o „solzah“ od fiziološke strani solze pojasnuje. Izmed pevanih pesmi je posebno četverospjev vzbudil vseobčni plosk. Tudi tombola je živo razveselovala vse pričujoče. Še le pozno po polnoči so zadnji zapustili čitavnične sobane.

Iz Ptujja. (Čitalnišine zadeve.) Ptujška čitalnica si je 6. majnika, t. l. pravila ponovila, ktera so tudi od c. k. namestnije v Gradcu za podlago društva „Čitalnice“ spoznana. Vsled tega je 18. listopada odbor sklenol, sklicati občno skupščino na kvaterni četrtek 17. grudnia 1868 ob 10 uri predpoldne v čitalnico, da se račun da od zadnje skupščine sem, in da se na podlagi prenarjenih pravil voli čitalnični odbor.

Iz Palovca *) dne 29. novembra 1868. G. J. Naši Ormuški nemškutarji se jako srdijo. Vse je ta „Slovenščina“ kriva, ako se kde kaj napačnega ali tudi pravičnega zgodi, pa proti volji nemškutarjev. Pred večeraj mi je na varaškem trgu neki „zgubljenec“ pripovedoval, ter rekel, da še Ljutomerska „Slovenščina“ ni tolike hudobije naredila kakor Ormuška. (V Ljutomeru je bil tabor, a v Ormužu samo narodna veselica z godbo in gledišno igro.) Da od Ljutomerskih uradnikov nobeden ni službe zgubil; v Ormužu pa četirje. To tako tedaj nemškutarji ljudem pravijo, kadar za jezo preveč v kupico pogledajo. Prej so bili vsi stekli, kadar smo imeli v vrtu g. Stögerja narodno veselico; a zdaj pa, ko so „službo gospodovo“ zgubili, so celo zmešani. Uradnike smo prej imeli takove, da nekteri res niso bili na svojem mestu. Nek posestnik je pri sodnji vložil prošnjo 7. okt. 1867. Rešena pa je bila ova prošnja še komaj 10. okt. 1868. Kakova logika? In zdaj še je deželni odbor na vse občine neko pismo poslal, v kojem veli, da so naši vrli poslanci v deželnem zboru krivo govorili, in da se željam ljudstva popolnoma po uradnijah in šolah zadostuje, in da le nekteri ljudstvo podpihujejo in šuntajo. Čitali pa smo v tistem pismu mnogo neresničnega in zato upamo, da bodo naši rodoljubi ostro na nje odgovorili. Pazite toraj, da Vas ne zmoti tisto pismo, ako ga kteri v roko dobi!

Kar se letine tiče, so vina dobra — izvrstna. Samo naši manšetarji so nam vendar pa vinsko ceno pokvarili. Tak ovi manšetarji kupee slepijo, ubogemu vinogradskemu posestniku kvar delajo, sami sebi pa sramoto. Čakajo kupee vsak dan na kolodvoru in še večkrat jih kdo jako za norca ima. Ta ko naj omenim dogodbo, kar sem sam slišal. Po poslu pridem z mojim vinom na kolodvor, ko ura 11 odbije. Rad oveden, kdo bo se z vlakom dopeljal, kateri je že zvižgal, stopim tudi jaz pred kolodvor. Skoči neki manšetar, koji bolj razume konje česati, kakor kaj drugega — k nekemu židu, ki je iz kolodvora došel — mu poljubi roko, in po nemški včasne: „I bit mein Herrn, sans ani Beinkaufar? — Žid mu potem odgovori: „Ja mein Freund sein mir“.

*) Palovec je ime naše vesi zato, ker nam vsako leto po večkrat voda travnike popali.